

**Motto: „Jedno špatné rozhodnutí v mládí
nese s námi břímě po celý život!“**

Od teenagera do dospělosti 1955-1965

V roce 1955 jsem ukončil osmý ročník měšťanské základní školy v Horním Němčí. Tenkrát se dělaly závěrečné zkoušky. A to znamenalo, že jsme již připraveni pro život. Tyto zkoušky šly jaksi vedle mne. Udělal jsem je s velkou lehkostí, stejně jako i přijímací zkoušky na střední školu J.A. Komenského v Uherském Brodě, kam jsem po prázdninách nastoupil. Brzy po začátku jsem se přesvědčil, že studium na střední škole je značně náročnější než na základce. Byla hodina dějepisu. Zrovna jsme pod vedením našeho třídního profesora Moulíka probírali punské války. Stojím před tabulí a přede mnou visí velká mapa Evropy. Mám ukázat, kde leží Kréta. Dívám se na tu mapu, ale Kréta nikde. Slyším: „sedni si a podej mi žákovskou knížku!“ Zápis v žákovské knížce byl pro mne zdrcující. Dostal jsem **pětku v dějepise**, protože jsem nevěděl, kde je Kréta. Byla to rána pod pás. Tato situace mnou velice otřásla. Taťka mi na to řekl: „neměl jsi stát tak blízko k mapě. Tím se ti zmenšil úhel pohledu a proto ti trvalo příliš dlouho, než bys našel hledanou Krétu, která je až dole, na jihu Evropy“.

Ale to nebylo všechno. Je hodina angličtiny. Na angličtinu nás měl sám pan ředitel Pavel. Ve třídě bylo hrobové ticho, protože pan profesor si prohlížel svůj notes, ve kterém hledal svoji příští oběť. „K tabuli půjde... kdo tady ještě nemá známku. To je Pochylý“. Přišoural jsem se k tabuli a dostal jsem otázku z gramatiky. V tom někdo zaklepal na dveře třídy a vyvolal profesora ven. Zavřely se dveře a já jsem na tabuli psal úkol, který byl odpovědí na danou otázku. Když se profesor vrátil, řekl mi „sedni si a přines mi žákovskou knížku. Dostaneš pětku!“ Nevěřící jsem se podíval po třídě. Vyhrklo ze mne: „Proč?“ „Protože ti napovídali“. Ale já jsem oponoval. „Nikdo mi nenapovídal“. „Vyříd' si to s třídou!“ V Žákovské knížce bylo zapsáno: **“pětka a poznámka: za podvod vinou třídy, podepsán Pavel”**. To byla druhá rána pod pás. V další hodině angličtiny jsem byl vyvolán, protože jsem tam měl pouze jednu známku a to byla pětka. Musel jsem vzít knihu a **přečetl pouze jeden odstavec**. „Výborně, perfektně spojuješ, máš za jedna“. Pět a jedna je šest, děleno dvěma rovná se třem. Tak jsem dostal výslednou známku z angličtiny trojku. Tyto dvě rány pod pás tak podlomily moje sebevědomí, že mi trvalo skoro celé studium na střední škole, než jsem se z toho vzpamatoval.

Něco podobného se stalo i mému bratrovi. Objevila se mu v žákovské knížce pětka z matematiky. Neuměl to vysvětlit. Musel matematiku dohánět, co to šlo. Na konec se ukázalo, že tuto pětku dostal omylem za jiného spolužáka. Mám za to, že ho to tak nabudilo, že z matematiky exceloval, což ho nakonec vedlo k vyznání matematice. Cituji:

Prof. Ing. František Pochylý, CSc. Vyznání matematice:

„Matematika je poezií vědy. Její řeč je logická, výstižná a pravdivá. Je nanejvýš lidská a vyjadřuje jedinečnou schopnost lidského mozku myslet v souvislostech a naše nedostatky v představách řešit pomocí matematických modelů. Umožňuje člověku poznávat a chápat základní principy života a využívat je k ochraně přírody a jejímu zachování. V návaznosti na fyzikální zákony tak přispívá ke kvalitě života lidského rodu. Matematické modely jsou natolik abstraktní, že popisují různé fyzikální zákonitosti probíhající jak v živé, tak v neživé přírodě. Vytvářejí tak obecný základ pro využití jak v oblasti přírodních tak společenských věd. Připomeňme např. Navier-Stokesovy rovnice, jednoduchý matematický model pouze tří rovnic, umožňující popsat všechny možné stavy proudění tekutin. Na jejich základě lze stavět letadla, lodě, turbíny, předpovídat počasí, konstruovat umělé plíce, mimotělní krevní oběh při operacích srdce a dokonce i umělé srdce. Prostřednictvím čtyř Maxwellových rovnic chápeme význam elektromagnetických polí. Na základě jejich řešení dovedeme konstruovat elektromotory, televizory, satelity, internetové sítě, přenášet hudbu i obraz. My všichni rádi využíváme vymoženosti vědy a ve stereotypu života si ani neuvědomujeme, že za tím vším stojí lidé neobyčejně vzdělaní v matematice a v přírodních vědách. Bez aplikace matematiky a fyziky bychom nebyli schopni léčit ty nejzákladnější nemoci, nemohli bychom cestovat moderními prostředky, provádět transplantace, poslouchat hudbu, sledovat televizi a komunikovat pomocí telefonu. Mnohé i vysoce postavené osobnosti a bohužel i někteří umělci veřejně prohlašují, že matematiku nikdy nepotřebovali. Zapomínají, že to byla právě matematika, která jim na základní škole dala základ logického myšlení. Kdyby si toto myšlení osvojovali i nadále, pak by možná byli umělci světoví. Že to neudělali, vyplývá z toho, že osvojit si základy matematiky vyžaduje tvrdou, cílevědomou práci, jejíž výsledky se dosahují pouze na základě dokonalého pochopení principů, které je nutno znát přesně a trvale. Takovýto systém práce samozřejmě vyžaduje talent, ale zejména píli, vytrvalost a neustálé studium. Vzdělání v matematických vědách tak vede člověka k přesnosti, pravdivosti, zodpovědnosti a pokoře. A tento cíl je ušlechtilější než konkrétní znalosti. A proto je nutno

matematické vzdělávání podporovat na všech stupních škol. Matematika je branou k rozvoji vědy a poznání. Každý vzdělaný národ usiluje o pěstování matematiky.“ Konec citátu.

Já jsem měl matematiku ze všech předmětů nejraději. Uvedu jeden příklad za všechny. Byl vyvolán k tabuli spolužák Rost'a. Měl za úkol spočítat úhel trojúhelníku. Když mu to dělalo neskonale potíže, řekl mu profesor matematiky pan Laksar: Rost'o, ty jsi tak tupý, že sis ani nevšiml, že ti Zdeněk napovídá. Pouští totiž prasátka trojúhelníkem na tabuli. A říká ti tím co je kosinus alfa.

“ Na tomto místě si dovoluji ocitovat jednu kapitolu z mých pamětí cukrovarníka (obec Slavkov, rodáci, Ing. Pochylý „Jak jsem válčil v cukrovarech“):

„Vzpouřa v X. A. Bylo to v roce 1957. Den před událostí byly oslavy dne učitelů. Protože jsme chodili do školy J. A. Komenského, museli jsme se zúčastnit na oslavách v Uherském Brodě. Oslavy se protáhly a tak jsme se dostali domů až posledním autobusem.

Příští den jsme se dozvěděli, že céčko psalo písemku z deskriptivy. Chodili jsme o přestávce po chodbě a říkali jsme si, že to přece nejde abychom psali písemku, když nejsme dostatečně připraveni. Příští hodinu psalo písemku z deskriptivy béčko. To ale již o velké přestávce v nás sílilo přesvědčení, že se v naší třídě žádná písemka psát nebude. Začala hodina deskriptivy. Profesor Čechmánek byl milý starý pán. Rozdal nám papíry, na kterých jsme měli písemku psát. Papíry jsme poctivě převzali a podepsali. Vystoupil předseda třídy a říká, že by se ta písemka neměla psát, protože nejsme kvůli pozdnímu příchodu z oslav dne učitelů dostatečně připraveni. Profesor Čechmánek na to reagoval: „studenti nic vás neomlouvá, vy musíte být vždy připraveni“. Předseda třídy řekl, že jsme příliš unaveni a že písemku nebudeme psát. Profesor nám na to řekl, že je to poslední písemka před tříčtvrtletní klasifikací. Kdo písemku nebude psát, dostane nedostatečnou. Další písemku již psát nebudete. To je poslední slovo. Ve třídě se najednou rozhostilo naprosté ticho. Toto ticho bylo pro obě strany nesmírně napjaté. Profesor se ještě jednou pokusil nás přesvědčit, ale to už bylo marné. Nikdo se nedotkl pera a třída mlčela až do konce hodiny. Když zaznělo zvonění, posbírali jsme čisté papíry. Všechno to dorazila děvčata, která v dobré víře podala profesorovi Čechmánkovi kytku ke dni učitelů a přála mu všechno nejlepší. To profesora tak rozčililo, že ze třídy vyběhl a vypadalo to, že ho raní mrtvice.

Další hodinu do naší třídy vpadl ředitel společně s třídním. Bylo vidět, že jsou pořádně rozzlobeni. Ředitel řekl, že to co se stalo je neslýchané a požaduje, aby se přihlásil ten, který to všechno spískal. Když se nikdo nehlásil, řekl třídní, že všichni budeme potrestáni dvojkou z chování, jenom kdyby se našel viník, bude potrestán pouze on a s třídou se bude jednat jako by se nic nestalo. Po několika minutách ticha se přihlásili dva premianti. Řekli, že to

potrestání berou na sebe, protože to u nich nebude mít vliv na stipendium, které beztak neberou. Třídní odsek: „obětní beránky nepotřebujeme“. Tak jsme se rozešli s tím, že se viník nepřihlásil.

Profesor Čechmánek částečně uznal svoji chybu a psali jsme poslední hodinu druhou písemku z deskriptivy, která se promítla do tříčtvrtletní klasifikace. Naším největším překvapením byly výsledky na vysvědčení, které se zapsalo do žákovských knížek. Celá třída dostala dvojku z chování, ale ti dva „obětní beránci“, dostali trojky z chování.

Dohra byla doma, když jsem to vyprávěl tatškovi. Dostal jsem co proto. Tatka to hodnotil jako nepřistojné chování, které nemá omluvu. Jako mistr výrobního výcviku měl na starosti 30 učňů.“

Tři roky na střední škole, dnes gymnáziu, utekly jako voda. Přiblížila se maturita. Byl svatý týden a já se připravoval k maturitě tím způsobem, že jsem se střídavě učil a střídavě jsem chodil kolem potoka se vzduchovkou, díval se na ryby a ondatry, při čemž jsem jednu ondatru ulovil.

Pilně jsem se učil všechny předměty, kromě matematiky. Tato moje přehnaná víra v to, že matematiku zvládnou levou zadní, se mi málem nevyplatila. Při maturitní zkoušce jsem dostal příklad, nad kterým jsem musel chvíli přemýšlet. To samozřejmě budilo dojem, že to nezvládám. Až po nějaké chvíli, když mi to došlo, už další postup nebyl problém. To mělo za následek, že jsem byl oceněn známkou 2. Z ruštiny jsem dostal z písemné práce u velmi přísné profesorky Zimákové trojku. Proto přesto, když jsem při ústní zkoušce exceloval, nemohl jsem dostat za jedna, dostal jsem dvojku. Z češtiny to bylo za jedna a z chemie rovněž za jedna. Vyznamenání jsem nedostal kvůli trojce z ruštinové písemky.

Co budu dělat po maturitě, bylo rozhodnuto dávno před tím. Půjdu na chemii. Příjímací zkoušky na VTA v Brně (Vojenská technická akademie) jsem dělal již v březnu a ještě před maturitou jsem dostal dopis, že jsem přijatý. To bych však nebyl já, kdyby nepřišly komplikace. Týden po maturitě jsem dostal z VTA dopis, ve kterém mi sdělili, že fakulta na kterou jsem byl přijat se z důvodů přejmenování VTA na Vojenskou akademii Antonína Zápotockého ruší a proto se mohu přihlásit na libovolnou vysokou školu v republice, která mne musí přijat bez přijímacích zkoušek. Pouze na Karlovu univerzitu v Praze a Palackého univerzitu v Olomouci bylo nutno udělat ještě doplňující zkoušku z biologie. Podal jsem přihlášku do Bratislavy na chemickou fakultu VŠCHT.

Na VA AZ v Brně studovali z naší vesnice Ing. Josef Rybníkář (1940), absolvent JSS JAK v Uh. Brodě a žije v Brně, Ing. Milan Malík (1940), absolvent SPŠ v Uh. Brodě, pracoval v ZPS v Uherském Brodě a zemřel při komplikované operaci křečových žil na embolii.

V Bratislavě jako kluk z dědiny, jsem chodil na fotbalový stadion Slovanu jako student za jednu korunu na stání. Byl jsem unešen, když jsem po prve viděl velký zelený stadion. Navštěvoval jsem všechny zápasy Slovanu a také mezinárodní zápasy našeho áčka. Fascinovali mě fotbalisté jako byli Moravčík, Schroj, Popluhár, Vlastimil Bubník, Masopust, Pluska, Pospíchal a další. Včetně všech fotbalistů, kteří naši republiku reprezentovali na mistrovství světa v Chile v roce 1962. V tomtéž roce 1962 jsem sledoval v televizi jeden z nezapomenutelných zápasů PMEZ Benfika Lisabon versus Real Madrid 3:2. Za tyto kluby hráli fotbalisté jako byli Eusebio, Di Stefano, Puskácz.

Jednou, to bylo na zápase PVP Slovan Bratislava versus Glasgow rangers. Stál jsem na tribuně, která se beznadějně zaplnila diváky. Těsně po odpískání zahájení zápasu se náhle zvedla vlna z diváků a mne to vyzvedlo, plaval jsem na lidech a zastavili jsme se až na hrací ploše. Všechno se seběhlo tak rychle, že jsem vůbec neměl čas přemýšlet o tom, co se stalo. Zápas byl přerušen. Měli jsme obrovské štěstí. Byla pouze jedna zlomená, když vlna diváků prorazila bariéru a přelila se na trávník. Nikdo nebyl ušlapán. Zápas pokračoval tak, že jsme seděli podél lajny a tím jsme měli možnost prohlédnout si fotbalisty z blízka.

Co se stalo? Jak vznikla lidská vlna? Lidská vlna vznikne tak, jak jsou lidé natlačeni jeden na druhého, tím jak dýchají, začnou se kývat, a v jednom okamžiku se promění ve vlnu, která zvláště na velmi strmé tribuně, sjede dolů. Tento nešťastný případ měl dohru v tom, že od té doby musí být přehrazena zábradlím na všech stadionech i na hokejových, všechna místa, kde by mohlo dojít k podobnému neštěstí.

Z možnosti vidět naživo jak se hraje špičkový fotbal, (tehdy ještě byla televize v plenkách) jsem získal celou řadu zkušeností, které jsem měl možnost uplatnit v mém posledním zápase za dorost v Korytné. Hrál jsem levé křídlo. Byl jsem faulován u lajny blízko trestného území. Chtěl jsem to kopnout, nikdy jsem trestňáky nekopal. Tak jsem si postavil míč a kopl jsem ho přesně na středního útočníka, kterým byl Staňa Zámečník. Tomu stačilo jenom nastavit hlavu a byl gól. Vedli jsme 1:0, ale soupeř vzápětí vyrovnal 1:1. Za chvíli dostal míč můj bratr František. Jeho centr letěl směrem ke mně, ale byl to skákavý míč. Já jsem se v necelé setině vteřiny musel rozhodnout, jak se postavit a jakým způsobem dostat míč do branky a neminout ho. Dopadlo to tak, že jsem chytil míč na prsa a vlítl jsem do brány i s brankářem. Vedli jsme 2:1. Soupeř znovu vyrovnal 2:2. Potom bratr útočil po pravém křídle. Já jsem nabíhal, on mi poslal přihrávku do běhu a já se řítíl sám na brankáře. Naznačil jsem rameny, že budu dělat kličku doprava a v momentě, když se brankář pohnul, jsem lehce kopl míč vlevo od brankáře do prázdné brány a to bylo nechyatelné 3:2. Korytňané však do konce

zápasu stačili vyrovnat. Zápas tak skončil 3:3. To byl můj poslední zápas. Dál jsem fotbal závodně nehrál, protože prý jsem byl příliš měkký. Zkrátka nechtěl jsem být zkrplováný.

Po zápase se šlo na pivo. V restauraci hotelu Pod Javořinou jsme měli každý svůj pohár na pivo, označený monogramem. Všechny poháry nám zařídil František Borýsek, který pracoval ve sklárnách v Květné. Byly uloženy ve skleněné vitríně hotelu a po každé jsme si brali svůj pohár z vitríny. Nevím, co se s našimi poháry stalo. Je to již pěkných pár let.

Jak vypadalo studium na vysoké škole v té době. Studium na chemické fakultě trvalo pět let. První dva ročníky byly společné pro všechny specializace. Od třetího ročníku jsme se rozdělili podle oborů, které jsme si sami zvolili. Já jsem si zvolil studium na katedře Technologie sacharidů, kterou tenkrát vedl akademik, Prof. Dr. Ing. Josef Vašátko, DrSc. Na katedře nás bylo deset studentů.

Nejtěžší byly první dva ročníky ve kterých byla největší úmrtnost. To znamená, že studium zanechalo nejvíce posluchačů. Já jsem měl největší potíže ve druhém roce studia. Byla to fyzika, kterou jsem dřel od rána do večera celých čtrnáct dní. Potom u zkoušky mi řekl zkoušející profesor: “Máte to akési pomotané. Přid’te nabudůce!” Já jsem si sbalil fidlátka a odešel jsem s ostudou, že budu muset jít na opravák. To bylo v zimním semestru a za týden jsme jeli na hory.

Na hory jsem si vzal tlustou knihu fyziky od Dionýza Ilkoviče. Dal jsem si ji pod hlavu na postel v Brnčálově chatě na Zeleném plese ve Vysokých Tatrách. Kniha tam zůstala ležet po celou dobu kurzu. Ani jsem se na ni nepodíval. Soustředění na horách bylo skvělé. Zapomněl jsem na své trable. Po návratu z hor mi kluci říkali. Odpoledne jdeme na fysiku. Pojd’ s námi. Chvilí jsem váhal, protože jsem si fyziku ani nestačil zopakovat. Pak jsem se rozhodl. Jdu na to! Na zkoušce nejdříve jsem musel vypočítat příklad. Připadalo mi to jednoduché. Potom u ústního projevu mi to nepřipadlo nijak těžké. Odcházel jsem se zapsanou zkouškou z fyziky. A říkal jsem s ironií: “Vidíte, stačí dát si knihu pod hlavu na pár dní, vyspat se a potom je zkouška hračkou“. Skutečnost je však jiná. Po čtrnáctidenním usilovném studiu je třeba dát si přestávku, aby se nabyté vědomosti utřídily.

Ve třetím ročníku bylo chemické inženýrství. Je to jeden z nejtěžších předmětů, protože obsahuje všechny předměty počínaje matematikou, fyzikou, chemií a dalšími předměty bez jejichž znalostí by nebylo možno vypočítat komplikované děje v praxi. Tento předmět jsem měl velice rád a v praxi mi mnohokrát pomohl vyřešit takové situace, které byly pro ostatní lidi neřešitelné.

Pak do Bratislavy přijel můj bratr František a studia začala mít jiný obrázek. Podporovali jsme jeden druhého. Když bratr na příklad vyletěl z deskriptivy, řekl jsem mu, že se mu stalo

úplně to samé co mně, když jsem ve druhém ročníku vyletěl z fyziky. Ať si nezoufá, všechno dobře dopadne. A to se taky potvrdilo. Protože na opravném termínu bratr exceloval a zkoušku udělal za jedna. Chodili jsme s bratrem do pokročilých tanečních, na fotbal a na hokej, kde jsme měli možnost vidět tehdy nejlepší hokejisty jako byli na příklad Ján Starší ze Slovanu Bratislava a dále to byl Gut a samozřejmě Kometa Brno: Bubník, Danda, bratři Fardové. a byli jsme tak potrhlí, že cestou po korze od Michalské brány k Dunaji jsme vypočítali metodou per-partes integrál $x \cdot \ln x \cdot dx$.

Jednou se nás sešla parta Moraváků na zápase Slovan Bratislava versus Kometa Brno. Všichni jsme fandili Kometě. Skandovali jsme Brno do toho! Ovšem fandové Slovanu, kteří byli všude kolem nás, si to nenechali líbit a volali: „Brno do kelu! Slovan do toho!“ Já jsem řekl kolegovi, který byl tři řady před námi, ať zvedne ruku, až se ozve Slovan a my zakřičíme do kelu, potom Brno do toho! To jsme stále opakovali. Slovanisté byli tak zmateni, že po zápase na nás čekal dav fandů Slovanu, aby nám rozbili huby. Řekli jsme to jednomu policistovi, který nám odpověděl: „Čo ste si uvarili, to si aj sjezte!“ Proto jsme se museli rozptýlit mezi davy a tak se vyhnout lidem, kteří na nás čekali.

Ve čtvrtém ročníku jsme se zabývali již konkrétními věcmi z cukrovarnického oboru. V létě jsme jeli na výměnnou praxi do Plovdivu v Bulharsku, při čemž jsme projeli celé pobřeží Černého moře. Na Nesevru jsem se málem utopil, když se kluci rozhodli doplavat na poloostrov na šlapacím bicyklu. Nasedli jsme a šlapali a šlapali. Když jsme byli tak daleko, že bylo vidět pouze vršky hotelů. Já jsem se chtěl vrátit, protože na pláži jsme měli všechny věci. Skočil jsem do vody, protože jsem si myslel, že se kluci vrátí se mnou. Ale to jsem se spletl. Nevrátili se. Musel jsem tedy plavat. Nejdřív jsem nevěděl, jestli mne odnáší nějaký proud od pláže pryč. Kdyby to byla pravda, znamenalo by to katastrofu. Myslel jsem na to, že se mne nesmí zmocnit panika. Nebyl jsem žádný dobrý plavec. Chvilí jsem plaval prsa, chvilí znak a to v takovém tempu, abych se co nejméně unavil. Pode mnou bylo mořské dno. Nevěděl jsem jak bylo hluboko. Řekl jsem si, že je to stejně jedno, na dno nedosáhnou. Jsou v Černém moři žraloci? Řekl jsem si, že nejsou, určitě bych to již zjistil. Viděl jsem pouze hejno medúz, kterým jsem se raději vyhnul. Uklidnil jsem se, až jsem uviděl horní patra hotelů. Tak jsem plaval v Černém moři od dvou hodin až do půl osmé. Pláž se již vyčistila, sebral jsem naše věci a odnesl je do autobusu. Kluci se vrátili až o půl jedenácté. Co jsem jim řekl, nepotřebuje komentář.

Podle starého zvyku ve Slavkově děvčata umývala chlapce na Štěpána a kluci jim to oplatili na Nový rok. Aby to neměla děvčata tak snadné, vyrobil jsem, jako chemik, jododusík. Odfiltrovaná sraženina není nebezpečná. Je vysoce výbušná až po vysušení. Natřel

jsem kliky dveří a celou cestu od dveří až k posteli. Ráno jsem to nestačil uklidit, než přišel řezník, pan Vykopal a jododusík mu střílel pod nohama. Slyšeli jsme ho, jak poskakuje a nadává: “Krucci! Já střílím, já střílím...!”

Když jsem to zkoušel, sušil jsem sraženinu na parapetu okna. Po vysušení jsem opatrně vyschlý jododusík shrnul do kornoutu z papíru. Ale najednou jsem zmáčkl, nechtě, jenom jemně papír a jododusík vybuchl. Byla to pěkná šlupka. Naštěstí jsem měl dva prsty pouze zbarveny do fialova. Stejně jako i na terase byly fialové fleky. Mamka se zhrozila, že to nepůjde umýt. Od čeho jsem chemik? Vzal jsem ustalovač a fleky zmizely jako nějakým kouzlem. Tak skončil můj experiment. Víc jsem nepokoušel a neradím nikomu, aby experimentoval s výbušninami.

V zimním semestru pátého ročníku jsme vykonávali praxi v cukrovarech a při tom jsme pracovali na diplomové práci. Moji hotovou diplomku mi napsala na psacím stoji Vlasta Krhovská, dnes Ondrová. Psala ji v roce 1963 v kanceláři MNV dlouho do noci, při čemž já jsem jí diktoval. Nebylo to vůbec lehké. Za to jí ještě jednou děkuji.

Po obhajobě diplomové práce následovaly promoce, kterých se zúčastnili moji rodiče, bratr a sestra, které bylo tenkrát šestnáct let. Zůstala se mnou v Bratislavě ještě několik dní.

Retrospektiva, aneb vzpomínka na první lásku. Když jsem přijel po maturitě do Bratislavy, ještě mi nebylo osmnáct let. Jednoho dne jsem obdržel pohled, který mne velmi překvapil. Poslala ho totiž Tonička z naší obce. Nejdříve jsem si myslel, že je to nějaký žert. Možná v tom byla nějaká sázka. Současně však mne pohled potěšil, ale donutil mne přemýšlet o tom, že si mne vůbec nějaká dívka všimla. A při tom to nebyla jenom nějaká dívka, ale byla to sestra jednoho z mých nejlepších kamarádů Milana Malíka. Rozhodl jsem se, že jí napíšu dopis. Tak se i stalo. Od té doby začala moje korespondence s Toničkou, která trvala čtyři roky. A nebyly to žádné intimnosti jak by si mnozí čtenáři mysleli. Psali jsme si o běžných věcech, které se udály jednomu nebo druhému. Jednou jsme si dopisovali přezdívkami, které jsme si dávali, jako na příklad: já jsem se jmenoval Kevan Hrdlička, Tonička byla Liběna Skřivánková a Milan byl Jakub Noha. Jindy jsme si psali esperantem, při čemž Tonička velmi pečlivě volila slova.

Každou plesovou sezónu jsme spolu tančili a bylo nám moc dobře. Využívali jsme každou příležitost, kde hrála hudba, k tanci. Na příklad ve škole, kde měla zkoušku kapela učitele Muchy z Horního Němčí, tančili jsme v Sokolovně, taky v Horním Němčí. Nevynechali jsme ani jednu zábavu, kde hrála muzika. A parket byl náš.

Nazývala mne přítelem, nikdy mne v dopise neoslovila křestním jménem. Mě to čím dál více mrzelo. Jak to řekl jeden japonský básník:

**„Že spolu chodíme, lidé si říkají,
žel, pravím já, že pravdu nemají!“**

V roce 1962 na Vánoce mi Tonička darovala knížku „Sloky lásky“ od Stěpana Ščipačova. Slovo milý bylo pro ni tak cenné, že s ním neplýtvala. Já jsem měl **hlavní cíl dostudovat vysokou školu**, která byla velice náročná a nesměl jsem zklamat rodiče, ale především sám sebe. Proto jsem nijak neusiloval o větší sblížení. Chtěl jsem, aby se **rozhodla sama, co bude dál**. A rozhodla se.

Tonička pracovala ve Strání. Jednoho večera, když jsem přijel z Bratislavy, přišel jsem k jejím rodičům. Byl tam také nějaký kluk ze Strání. Podivil jsem se, ale nic jsem neříkal. Hráli jsme šachy. Po několika tazích jsem mu dal mat! Pak musel na autobus. Tonička ho šla vyprovodit. (Mne nikdy nevyprovázela.) Slyšel jsem Toniččin rozpustilý smích. Já jsem si pomyslel: **„Toničko, Toničko, bláhová, kam jsi dala oči? Vždyť ten kluk ti nesahá ani po kotníky!.... Škoda, rozhodla ses!“**

V šachu jsem sice zvítězil, ale současně jsem pochopil, že pro velmi inteligentní Toničku já jsem pro ni jako náhradník, kdyby jí něco nevyšlo. S tímto jsem se nemohl smířit. Když jsem se vrátil do Bratislavy, napsal jsem jí poslední dopis, kde jsem uvedl, že ji mám rád a že tady budu, když mne bude potřebovat. Nikdy není pozdě! (V tomto jsem se velice zmýlil). Tímto naše korespondence skončila.

Pak jsem „spálil všechny mosty“, ukončil jsem úspěšně studium a nastoupil na vojnu do Roudnice nad Labem. Musel jsem se poohlídnout po jiných děvčatech, kterých byly všude spousty. Žádná se mi však nelíbila tak, abych se s ní sblížil.

Když jsem se vrátil z vojny, líbila se mi z naší obce Helenka. Helenka byla pěkná, milá, vzdělaná a hlavně velmi hodná. Chvilí jsem s ní chodil, ale pak jsem zjistil, že Tonička se do mne příliš hluboko zahryzla a že bych Helence velice ublížil.

Nastoupil jsem do cukrovaru Prosenice. Protože jsem musel být na cukrovarnické kampani v nepřetržitém provozu, která trvala tři měsíce, napsal jsem jí, že náš vztah se nemůže rozvíjet a musíme toho nechat dříve než se naplno rozhoří.

Potom jsem byl na svatbě kamarádovi Pepovi Nehněvajsovi, někde v Drnholci. Byla tam rovněž Tonička. Bylo vidět, že se s tím Straňákem rozešla. Protože se mezi tím přestěhovala do Ostravy, jeli jsme spolu vlakem. Ona do Ostravy a já do Prosenic. Bavili jsme se o běžných věcech. Mezi Přerovem a Prosenicemi se mne najednou zeptala: **“Zdeňku, co teď bude s námi dvěma?”** Překvapilo mne to. Horečně jsem přemýšlel, co jí odpovím. Byla to patrně velmi opožděná reakce na můj poslední dopis. Pozdě, Toničko! Já jsem se již rozhodl a nejsem z těch, kteří mohou bojovat na dvou frontách. Já už jsem někde jinde! Nahlas jsem řekl: **„To by nedělalo dobrotu!”** Takovou odpověď nečekala. Zůstala jako zmrazená. Neřekla ani slovo, vlak již brzdil v Prosenicích a já jsem vystupoval. Při tom jsem si všiml, že **se jí po tváři kutálí slza**. Vystoupil jsem z vlaku a celou cestu do cukrovaru jsem přemýšlel: **proč ta slza?** Bylo to proto, že si uvědomila, že mne nadobro ztratila? Nebo to byla slza ženské ješitnosti? Tyto otázky mi zůstaly navždy nezodpovězeny. (Další můj osud popisují Paměti cukrovarníka)

Ještě na závěr jedna poznámka. Někdy, ke konci čtvrtého ročníku studia na vysoké škole, jsem v Uherském Brodě potkal svého profesora angličtiny, ředitele gymnázia J. A. Komenského, pana Josefa Pavla. Rozmlouvali jsme spolu delší dobu a potom mi pan Pavel řekl: **„Zdeňku, já tě nepoznávám. Ty jsi se úplně změnil. Z plachého chlapce na rozhodného a sebevědomého muže“**. Tato slova mne nesmírně povzbudila a provázela mne po celý život.

Rok 1965 považuji za přelomový. Do té doby jsem byl plnoprávným občanem obce Slavkov. Od tohoto roku, když v roce 1966 jsem se přestěhoval do Kojetína a potom do Prahy, zůstaly mi navždy vzpomínky na mé mládí a na moji rodnou obec Slavkov pod Javořinou, kam jsem se rád vracel, dokud žili moji rodiče. Tím, že jsme prodali náš rodný dům, přišli jsme o základnu, kde jsme se scházeli jako rodina.

Dnes, třebaže mi již táhne na osmdesátku, rád bych se ještě podíval do Slavkova, pokud mi to zdravotní stav dovolí.

V Praze, 10. prosince 2019

**Ing. Zdeněk Pochylý,
z.pochyly@centrum.cz**